A°. 1830. N°. 2.

SURINAAM- SCHE KRANT.

DINGSDAG, DEN VIJFDEN JANUARIJ.

BURGERLIJKE STAND.

Gedurende de maand *December* zijn geboren:
Van het Mannelijk geslacht 7 personen.
« « Vrouwelijk « 12 «

19.

Levenlooze, van het Mannelijk geslacht, 1.

OVERLEDEN.

Van het Mannelijk geslacht 11 personen.
« « Vrouwelijk « 7 «

18

Getrouwd 4 paar.

OVERLEDEN,
gedurende de maand DECEMBER, *1829.*

Den 1sten, *Louisa Johanna Karg*, dochter van *Henrietta Wilhelmina Sophia Karg*, oud een maand.

Den 3den, *Anthonij James Conollij*, oud 15 jaren.

Den 8sten, *Gerrit Lodewijk Domhoff*, zoon van *Susanna Catharina Nemele*, oud 1 jaar, 2 maanden en 23 dagen.

Idem, *Christian Abenie*, oud 32 jaren.

Idem, *Maria Magdalena* van *van Son*, oud 54 jaren.

Den 10den, *Simon Reinhard Ludwich van Wijngaarden*, zoon van *Frederica van Kettie* van *Sluiter*, oud 7 jaren en circa 3 maanden.

Idem, *Louisa* van *Rudden*, oud 40 jaren.

Den 17den, Kapt. *Daniel Steenveld*, oud 68 jaren.

Den 21sten, *Joseph Charles Albertus*, oud 32 jaren.

Den 22sten, *Johannes Charles* van *Gerahold*, oud circa 47 jaren.

Den 25sten, *Charles Philip Brouwer*, zoon van *Johanna Gerhardina* van *van Zuylen*, oud een maand.

Den 25sten, *Seba* van *H. C. Flohr*, oud ruim 80 jaren.

Den 26sten, *Wilhelm Friederich*, zoon van *Agnetta Helena Anna Gunther*, oud 5 maanden.

Den 27sten, *Mattheus Theodorus van 't Kruys*, oud 56 jaren.

Den 28sten, *Malka Isak Emanuels*, huisvrouw van *S. E. Simons*, oud 42 jaren.

Den 29sten, *Rosa Andresa* van *Causalius*, oud circa 65 jaren.

Idem, *Wilhelmina Louisa Matile*, dochter van *Antje van Bongers*, oud 1 jaar.

Den 30sten, *C. B. Schultz*, oud 48 jaren. (Milit. Hosp.)

PARAMARIBO, *4 Januarij.*

Volgens de maandelijksche opgave in onze Dagbladen, zijn, gedurende het jaar 1829, alhier aan *Paramaribo* geboren:

Van het Mannelijk geslacht	115
Van het Vrouwelijk geslacht	121
Levenlooze van beide geslachten	9
en overleden:	
Van het Mannelijk geslacht	143
Van het Vrouwelijk geslacht	82
en getrouwd: 33 paren.	

Het geheel bedrag dus is, geboren 234; levenlooze 9; overleden 225; en getrouwd 33 paren.

AMSTERDAM, *16 October.*

In Gent zal eerlang een nieuw Dagblad in de Vlaamsche taal, onder den tijtel *den Landmansvriend* verschijnen. Zie hier het deswegens uitgegeven Prospectus:

BRAEVE LANDSBEWOONERS,

Gazetschrijvers, (*) die zich zouden moeten vergenoegen met voor ons te bidden, besteden hunnen tijd in achterklappen, in lasteren en tweedragt onder de boers op te hitsen; wij zullen hun voorbeeld niet navolgen. Zij onderhouden u met hunne belangen; wij zullen u over uwe belangen spreken. Zij beklaegen zich van geene magt genoeg meer te hebben; wij zullen u doen aanmerken, dat zij de burgerlijke magt trachten te overweldigen. Zij betreuren den tijd in welken zij alleen zich met het onderwijs bemoeijden; wij zullen u bewijzen dat het onderwijs beter is sedert dat zij er niet meer in medewerken. Zij beschuldigen het Gouvernement van den godsdienst te vervolgen; wij zullen u zelve tot getuijgen nemen van de milddadigheijd waer mede het Gouvernement uwe kerken, uwe fabrieken, uwe pastor-huijzen, uwe pastors, uwe bisschoppen en derzelver kapittels en seminarien onderhoud. Zij geven voor, dat men u tracht te protestantizeren; wij zullen u vraegen of gij ooijt meer vrijheid hebt gehad om den godsdienst uwer voorvaderen uijt te oeffenen. Zij doen u petitien teeken voor den jurij, voor de responsabiliteijt der ministers, voor de fransche tael, wij zullen op u afgaen om te weten of gij groot belang stelt in den jurij; of gij iets begrijpt van de ministeriele verantwoordelijkheijd; of gij de fransche tael liever hebt als uwe tael, als de tael uwer voorvaederen.

Zij vraegen de tienden weder, en schreeuwen tegen het maelgeld; dat maelgeld gaet afgeschaft worden. Zij doen u zeggen dat gij slechts brood eet dat in traenen is gedopt, en zij beletten dat gij u, door de schuldelooze oeffening van den dans, van uwe vermoeijdheden zoud verkwikken. Zij achroepen de vrijheijd van de drukpers, en verbieden u van andere boeken, andere dagbladeren, als de hunne, te lezen. Zij geven zich uijt als de steunsels van den troon, en zij doen medailles slaen die strijdig zouden zijn met het koninglijk gezag, indien zij niet aller belaggelijkst waeren.

Zij bezingen Napoleon die hunne seminaristen canonniers maekte, en zij beleedigen WILLEM, die de zelve beschermt en met weldaeden vervult. Den vreden is hun tot overlast. Algemeene welvaert baert hun verdriet. Het licht dat onder u verspreijd word, verveelt hun. Zij zouden u willen te rug brengen tot dat tijdstip van 1790, waer in capucijnen u tot den burgeroorlog aenleijdden; maer uwe ouderlingen hebben die dagen van ontzinnigheijd en woede niet vergeten; in nood zouden zij de zelve te binnen brengen; en gij zelve, wier groot getal zoo vele omwentelingen heeft gezien, zoo vele veldslagen heeft bijgewoond, zoo vele landstreken heeft doorloopen; onder zoo vele volkeren van verschillige zeden en godsdienst-oeffeningen heeft geleefd, gij zult u niet laeten verleijden door lieden die niets gezien, niets geleerd hebben, en die woedende zijn om dat zij u zoo eenvoudig, zoo ligtgeloovig, zoo weijnig verlicht niet meer vinden, als onze landbouwers waeren ten tijde van Heijntje van der Noot.

Het vlaemsche nieuwsblad waermede eene schijnheijlige en woelige factie het platte land gaet overstroomen, heeft ons de gedachte doen opvatten om de rampspoedige uijtwerksels daer van te vernietigen door een nieuwsblad dat met teenemael tegenstrijdige inzigten zal geschreven zijn. Wij ook zullen den godsdienst verdedigen, maer met goede trouw; wij zullen u van onze publicke zaeken onderhouden, maer als burgers die Koning en Vaderland beminnen. Wij zullen u niet ontraeden van te petitionneren, maer wij zullen u vermaenen om het maer te doen uijt eijgen beweging, en geene adressen te teekenen, zonder dat men u dezelve gelezen heeft, en gij die zult verstaen hebben.

Verders zal de staetkunde ons niet uijtsluitelijk ophouden; wij zullen u spreken van zaeken die meer onder uw bereijk vallen; wij zullen u van wezenlijkere belangen onderhouden; van industrie, van koophandel, van landbouw, van huijshouding; en wij zullen trachten dat ons blad u ten zelven tijde strekke tot vermaek, tot middel van onderrigting en tot beschermmiddel tegen het bijeenroeppen der massen, de ophitsingen tot oproer, en de reactien van de oude regering.

Den *Landmansvriend* zal maer tweemael ter week uijtkomen, des dingsdags en vrijdags 's morgens.

(*) Hieronder te verstaen de Redacteurs van het Gendsche Dagblad *Le Catholique.*

LONDEN, *17 October.*

Te Liverpool heeft men den 13den dezer het vreemde schouwspel gehad van het van stapel loopen, van een, in plaatse van uit hout, uit ijzer zaamgesteld schip. Men was zeer benieuwd hoe diep hetzelve wel te water zou gaan; dit is niet meerder geweest dan 14 duim, het gene nog minder diep is, dan van een houten schip van gelijke grootte. Het is bestemd voor de binnenlandsche Iersche stoomvaart.

De laatst ontvangen Amerikaansche bladen, loopende tot den 19den September, bevatten tijdingen uit Tampico tot den 15den Augustus, en dus van eenige dagen later dan die, welke ons van Vera-Cruz geworden zijn. Zij geven het relaas van de landing der Spaansche expeditie, maar geven niet de minste bevestiging van het uit de Havanna vermelde gerucht wegens het overloopen van een korps van vier honderd man Mexikaansche troepen; zij zeggen in tegendeel dat de Mexicanen in Tampico, ten getalle van ongeveer 300 man, met de punt van de bajonet uit derzelver stelling verdreven zijn gevorden.

Ook in eenen brief uit Vera-Cruz, van den 15den Augustus, wordt gezegd dat Kolonel *Palacios* onvoorzigtig geweest was, om de Spaanjaarden met 300 à 400 man te willen tegenhouden, waardoor hun te klein getal natuurlijk uit een werd gejaagd. De troepen, met welke Generaal *Santa Anna* uit Vera-Cruz is uitgetrokken, waren zaamgesteld uit manschappen, uit onderscheiden regementen zaamgetrokken. Zijne ruiterij heeft zich te Taspan met hem vereenigd. Deze brief verzekert stellig, dat nog niet een enkel man tot de Spanjaarden was overgeloopen.

De tijdingen uit Columbia geven de hoop te kennen, van den vrede tusschen die republiek en Peru weldra hersteld te zien, ten gevolge der beslissende maatregelen, door *Bolivar* in Columbia genomen, en der vredelievende gezindheid in Peru. Met uitzondering van de enkel meer onmiddelijke omstreken der afgelegene stad van Gayaquil schijnt het binnenste van Columbia eene volmaakte rust te genieten.

PARIJS, *14 October.*

Oppositiebladen hadden het Gouvernement gehekeld, ter gelegenheid van een berigt, door het *Aviso* van Toulon gegeven, en volgens hetwelk een vijftigtal Grieksche weeskinderen, wier ouders te Missolonghio om het leven gekomen waren, en welke de Koning in Egijpten had doen loskoopen, om hen in Frankrijk te laten opvoeden, weder naar Griekenland gevoerd zouden worden. De *Gazette* verdedigt dezen maatregel met de aanmerking, dat het beste, hetwelk men voor die wezens doen kan, is hen aan hun vaderland terug te geven, dat onze regering even min regt heeft om hen aan hetzelve te onthouden als die van Egijpte, dat eene Fransche opvoeding voor Oosterlingen niet deugt en dat wij geene vrije plaatsen in onze Collegien over hebben om dezelve vreemdelingen naar het hoofd te werpen, die er niet om vragen.

— De *Constitutionnel* schermutselt met de *Quotidienne* en haalt onderscheidene uitdrukkingen van dit blad aan, hetwelk

steeds als de tolk der bijzondere partij beschouwd is, tot welke men den Heer *de la Bourdonnaye* achte te behooren. Het onderwerp is het kiesregt krachtens de patenten, en men moet erkennen dat de *Quotidienne* daaromtrent gesproken heeft op eene wijze, welke aan hare tegenpartijders eene gewenschte gelegenheid geeft, om op de gemoederen eener talrijke, met regt over zulk eene taal verontwaardigde klasse te werken; » Wat zijn (vraagt bij voorbeeld de *Quotidienne*) de kiezers met patenten toch eigenlijk. Laat ons het frisch weg zeggen, zij zijn valsche kiezers, want er bestaat gebrek aan eigendom. Bezit de koopman iets, dan is deze bezitting best genomen onvast en onzeker, en hoe menigmaal gebeurt het niet, dat zijn geheel handelsbezit de waarde zijner jaarlijksche belasting niet bedraagt.?»

MENGELWERK.

ODESSA.

Weinige steden zijn in zulk een korten tijd tot zoo veel naam, grootheid en welvaart geraakt als Odessa. Twee steden van dezen naam hebben wel alreeds in vroegen tijd bestaan; *Plinius*, *Strabo* en *Ovidius* en alle oude Aardrijksbeschrijvers spreken daarvan. Waar zij echter gezocht moeten worden, is niet juist te ontdekken. Misschien was het tegenwoordige Varna een van dezelve. Doch hoe dit zij, het hedendaagsche Odessa was vóór omtrent 50 jaren een Tartaarsch dorpje; dat echter eene goede haven bezat, en om deze reden was het dat *Katharina* II, na den vrede van Jassij in 1792, waarbij haar de omliggende kust verzekerd werd, hier eene stad deed aanleggen, aan welke men den ouden naam Odessa gaf. *Alexander* I nam zich haar plan nog ijveriger ter harte. Hij zond den Franschen Minister *Richelieu*, die toenmaals in Russische dienst stond, in 1803 als Gouverneur derwaarts, en met regt had de stad naar hem mogen genoemd zijn; want hij vond 400 hutten en liet, bij zijn vertrek in 1814, niet veel minder dan 2000 steenen gebouwen na, langs breede, regelmatige en fraaije, hoewel nog niet geplaveide straten aangelegd, die daarom menigmaal zeer morsig zijn. Op het tegenwoordig oogenblik bedraagt de bevolking misschien 50,000 zielen; 40,000 telde zij bereids in 1821. De haven is veilig in alle jaargetijden. In 1812 en 1813 had zich hier de pest genesteld, die bij de 2,000 personen wegsleepte. *Richelieu* had veel moeite om, bij den afkeer der Muzelmannen tegen alle maatregelen van voorzigtigheid, in de nabuurschap eene karantaine-inrigtingen daar te stellen; den Mufti der Tartaren wist hij echter op zijne zijde te krijgen, en deze vond weldra in den Koran eene plaats welke hij, naar den wil des Hertogs kon uitleggen. De vrome Muzelmannen namen nu, even als de Christenen, alle maatregelen, welke de uitbreiding der pest konden verhinderen. — De voornaamste handel van Odessa bestaat in Granen. Menig jaar komen 6 of 700 schepen zich met deze koopwaar bevrachten. Van niet minder belang is de uitvoer van andere ruwe natuurproducten, waartegen dan eene menigte Italiaansche en Fransche Wijnen, Lakenen, Porcelein, Manufacturen en meer andere voorwerpen worden ingevoerd. Met elk jaar dat in het zuiden van Rusland de kultuur toeneemt moet zij, zelfs bij de geringste begunstiging des Handels, ook daar toenemen, en moeten de nieuwe betrekkingen in den Kaukazus, de gemeenschap, welke nu regtstreeks met Anapa, Poti en Varna staat aangeknoopt en onderhouden te worden, de rijkste vruchten doen plukken.

SUIKER PLANTAGIEN IN LOUIZIANA.

De vorderingen, door de Suikerplantagien in de omstreken van New-Orleans gemaakt, zijn zoo verbazend, dat wij het niet voor onbelangrijk achten, een overzigt daarvan te geven. Slechts weinige jaren geleden, beliep de opbrengst dier Plantagien 10,000 vaten, en in het jaar 1828, is zij tot omtrent 88,000 vaten van 10 ctnrs. elk gestegen. Hoewel nu de productie, gelijk hieruit is na te gaan, zeer merkelijk is toegenomen, zoo bevredigt zij evenwel de verbruiks behoeften der Vereenigde Staten nog niet volkomen, waartoe zij echter, zoo men heeft uitgerekend, binnen twee jaren zal in staat wezen; en mogt de productie, na verloop van dien tijd, in dezelfde mate blijven toenemen, waaraan niet te twijfelen is, zoo zal de daardoor verkregen wordende overvloed eenen wezenlijken invloed op den invoer en de prijzen der Suiker in Europa kunnen uitoefenen. In het jaar 1828 zijn in 15 parochien van Louiziana gewonnen 87,965 vaten Suiker en 39,874 vaten stroop, die eene waarde hadden van 5,995,651 Dollars. De grootste opbrengst, door eene enkele Plantagie geleverd, bestond in 1646 vaten Suiker en 750 vaten stroop; verscheidene andere Plantagien leverden min 900 vaten Suiker, en naar evenredigheid stroop. Men verwacht dit jaar (1829) eenen nog belangrijker Oogst, vermits zich 206 nieuwe Planters aldaar zijn komen nederzetten.

De onkosten beloopen in eene goed ingerigte Plantagie, niet meer dan 12 dollars per vat; de interessen voor het daaraan bestede kapitaal, echter, hier niet onder begrijpende; het getal der, tot de aankweeking van het suikerriet, enz., gebezigd wordende slaven, gaat dat van 30,000 niet te boven. De eerst in de laatste jaren tot het uitpersen van het riet, enz., gebruikte stoommachinen en paarden hebben de oogst beduidend doen toenemen, zoodat door hetzelfde getal handen, thans de dubbele hoeveelheid suiker, van hetgeen te voren gewonnen werd, wordt verkregen. Vele der arme Planters kunnen, door behulp van paarden, in den aanbouw van suikerriet, dien zij veel winstgevender dan de Katoenteelt, enz. vinden, de helft der anderszins benoodigde slaven geheel ontberen: 8 paarden worden tot de bebouwing van 100 bunders suikerriet gebezigd, zoodat in het vorige jaar circa 7000 paarden op deze wijze zijn gebruikt geworden.

DE MAGNA CHARTA, OF DE REUS ALLER DAGBLADEN.

Te Londen zijn onlangs 20,000 exemplaren gedrukt van een nieuw dagblad, welks gedrukte oppervlakte in het vierkant 40 Engelsche voeten beslaat en eens zoo groot is als de *Atlas*; in weinige uren heeft men alzoo 800,000 vierkante voeten, of eene uitgestrektheid gronds van twintig *acres* bedrukt; de geheele oplaag bestond uit 6400,000 bladzijden van 16 duim lengte, 242,000,000 regels, of 2,600,000,000 woorden: derhalve heeft die oplaag alleen eene massa druks geleverd, gelijk komende met 14,250 octaaf boekdeelen. Wanneer men blad aan blad wilde voegen, dan zoude men den weg van Amsterdam naar Haarlem (zijnde 5 uren gaans) daarmede kunnen bedekken. Al deze arbeid nu is verrigt met twee groote en twee kleine cilinders, eenige ponden inkt, drie jonge knapen en eene kleine stoommachine.

NB. Die hetzelve wil bezigtigen, vervoegen zich in het Koffijhuis van den Heer S. ALLEBRANDI, Kalverstraat, over Doctrina, te Amsterdam; alwaar door de redactie van het *Algemeen Handelsblad*, een exemplaar ter bezigtiging is gelegd geworden.

OVER HET WOORD ALMANACH.

Zekere Italiaansche Monnik, GUINKLAN geheeten, had namelijk, in de eerste Christen eeuw, een boekje vervaardigd, in hetwelk hij den loop van zon en maan had beschreven. Dit boekje deed hij door afschriften vervelvuldigen, en aan hetzelve den titel geven: *Diagsnon al Manach Guinklan*, dat is: « Voorlezingen van den Monnik GUINKLAN." Daar deze titel wat lang viel om zoo dagelijks uit te spreken, verkortte men dien door het weglaten van het eerste en laatste woord, en zeide dus slechts *Al manach* (van den Monnik), waarbij het dan ook tot op heden gebleven is.

ADVERTENTIËN.

Van wege de *Commissie tot de Patenten*, wordt ter kennis van de daarbij Belanghebbenden gebragt, dat de behoorlijk ingevulde *Declaratoiren ter bekoming van Patent*, dagelijks (uitgezonderd Zondags), ter Generale Contrôle van Financien, zullen worden aangenomen, tot den bij artikel 2 der Publicatie, d. d. 4 December 1829, bepaalden datum.

Paramaribo, 4 *Januarij*, 1830.

De Boekhouder Contrôleur van Suriname,

CH. LEERS.

Op HEDEN, 5 Januarij 1830, des morgens ten *Tien* uren, zullen de Ondergeteekenden, door den Vendumeester M. A. SALOMONS doen opveilen: de verlatene Koffij-Plantagie *Schoonauwen*, gelegen aan de rivier *Perica*, tusschen de Plantagien *Corisane* en *Altona*. De Grond is voorzien van een hecht en sterk Woonhuis, eene goede Sluis, en 54 akkers, beplant met wel onderhoudene Kost, als: Banannes en Taijers; er is ook nog een aantal akkers wel gelegen en veel belovend staande bosch, waarvan eenige akkers in polder.

Inmiddels is de Grond en Gebouwen, geheel of bij gedeeltens uit de hand te koop.

Ook bieden zijlieden te koop aan; een boven en onder Guts, een Ralnguts, zoo goed als nieuw; 6 ijzere Trommels, waarvan 5 eenigzins oud, en 8 ijzere Beugels met hunne toebehooren. Te bezigtigen op de Plantagie *Livorno*.

Paramaribo, 5 *Januarij*, 1830.

PIETER VAN ESCH, qqs

C. BARENDS, qq.

O. EHLERS, qq.

M. A. SALOMONS, zal de volgende Venduen houden van eenen Inboedel, ten Huize van *E. J. VAN DEN BERGH*; telkens des namiddags ten *Vier* uren precies, als:

1ste VENDU op Donderdag, den 7 Januarij, e. k.
2 » op Woensdag, den 20 Januarij volgende.
3 » op Woensdag, den 3 Februarij volgende.
4 » op Woensdag, den 17 Februarij volgende.

Alles naar de Cathalogue voor handen. Zullende de Goederen van iedere *VENDU*, telkens *twee* dagen te voren, bezigtigd kunnen worden, van Acht tot Een uur vormiddags.

Paramaribo, 26 *December*, 1829.

De Ondergeteekende weder in deze Kolonie geretourneerd zijnde, en zijne *affaire* van zijne Gemagtigden overgenomen hebbende, presenteerd te koop:

Alle soorten versche Provisien, witte en bruine Kandij, gedroogde Appelen en Peeren, Pruimen, Brabandsche stoelen, enz.; — bevelende zich bij voortduring aan zijne geëerde begunstigers.

Hij verzoekt tevens de lang achterstallige Debiteuren hun verschuldigde ten spoedigsten te voldoen, alzoo hij anders genoodzaakt zijn zal, hun in regten te vervolgen.

Paramaribo, 4 *Januarij*, 1830.

Js. JONGENEEL.

⁂ TE KOOP:

Extra mooije PARASOLS, naar de laatste smaak, bij

H. P. VAN MARK.

De Ondergeteekende, *Vendumeesteresse*, bedankt bij dezen alle hare geëerde Begunstigers, voor het vertrouwen in het afgeloopen Jaar van hun Eds. genoten; en recommandeerd zich in hunne voortdurende gunst en aandenken, met verzekering, alle mogelijke vlijt te zullen aanwenden, hun Edelens Interest te behartigen.

Paramaribo, 1 *Januarij*, 1830.

Wed. *C. S. GOMPERTS.*

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 2den dezer, de Nd. Am. Brik Favoriet, Kapt. Row, van Boston.

Den 3den, het Schip Agenoria, Kapt. W. VAN DER KOLFF, van Rotterdam; Passagier: de Heer *M. van der Elst.*

Idem, het Schip Alexander, Kapt. C. DAVIS, van Rotterdam; Passagiers: de Heeren *James Marpherson*, *J. Bent*, *Arthur Farwell*, en *William Stuart.*

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.